

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 13. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252802543280/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

INDLEDNING

Fange af Røvere, som gør ham til Køkkenkarl. Da han flygter, lærer han at klare sig ved alle Slags Kneb, som Lakaj, Doktorlærling; ved 6. Bogs Slutning er han blevet Hushovmester hos en adelig Ven; i de seks følgende lærer han det usikre Liv paa Samfundets Top at kende. Gil Blas er ikke en skurkagtig Gavtyv, en pícaro, som Hovedpersonen i de spanske Romaner, Lesage oversatte og efterlignede, men en letfængelig Sjæl, som skiftevis har Held og Uheld, en Mand der bliver sig sine Muligheder bevidst og udnytter dem. Han er en færende Student, som maa finde sig i Ydmygelser, men aldrig forhærdes. Som Famulus hos en kynisk Læge kunde han ikke vænne sig til at se sine Patienter dø paa Stribe.

Nu nævner Holberg aldrig Lesages store og meget underholdende Roman (se Bind V, S. 203-04), og det er ikke sandsynligt, at han har lagt sin Ungdomshistorie an efter denne Eventyrroman. Men der er et tidshistorisk og genrehistorisk Slægtskab mellem Gil Blas og den unge Ludvig Holberg, hvis Vanskeligheder og Ydmygelser skildres saa aabenhjertigt, som forekom de i en Roman og ikke i en værdig Samfundsborgers Selvbiografi. Både i Holland og England behandles denne teologiske Kandidat, paa Grund af sit Udseende, som en Dreng (S. 39-40). Både i Kristiansand og i Oxford bruger han mellemfine Fiduser for at tjene Penge (S. 43 og 48). Han lader i Oxford og London sin velbeslaede Ven Christian Brix betale og tager mod engelske Kollegiestudenters Middagsinvitationer, men han viser ogsaa sin Stolthed og Taknemlighed, da de tilbyder ham rede Penge til at rejse hjem for. Holberg bekender, at han i Aachen forsøgte at løbe fra en Hotelregning, men blev grebet af Værten, der havde ham mistænkt, og han maatte betale til sidste Hvid (S. 40). Han kunde jo ogsaa være kommet for Øvrigheden.

Som Gil Blas bliver Holberg udsat for Overlast, men slipper helskindet (S. 82); efter at hans Skib ud for Italiens Kyst har været truet af Pirater, ser han sig i Fan-